

NOTAT

4. januar 2018

2. ordførernotat vedr. udkast til forslag til lov om forretningshemmeligheder

1. Indledning

Virksomheder og opfindere m.v. udvikler og tilegner sig information, som har kommerciel værdi, og som ofte hemmeligholdes for at skabe konkurrencemæssige fordele. Hemmeligholdelsen af oplysninger skal sikre, at virksomhederne kan udnytte deres investeringer i forskning og udvikling fuldt ud, og forretningshemmelighederne kan have stor økonomisk værdi for de enkelte virksomheder.

Formålet med lovforslaget er at styrke beskyttelsen af forretningshemmeligheder og skabe ensartede rammevilkår for erhvervslivet på tværs af EU.

Lovforslaget gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/943/EU af 8. juni 2016 om beskyttelse af forretningshemmeligheder. Ved at implementere direktivet i en ny og selvstændig lov, der i vidt omfang samler den danske regulering på området, vil det blive lettere for danske virksomheder at få overblik over reglerne for beskyttelsen.

Lovforslaget regulerer bl.a. i hvilke tilfælde, erhvervelse, brug eller videregivelse af forretningshemmeligheder udgør en henholdsvis lovlig (fx en uafhængig opdagelse) og en ulovlig handling (fx industrispionage). Som noget nyt i dansk ret indeholder lovforslaget en definition af forretningshemmeligheder. Definitionen svarer til den hidtil danske praksis omkring markedsføringsloven af begrebet erhvervshemmeligheder.

Desuden indeholder lovforslaget en række bestemmelser om retsmidler, som kan benyttes, såfremt ulovlige handlinger finder sted. Det drejer sig om sikrende retsmidler, dvs. påbud, forbud, tvangsbøder m.v. med henblik på at forhindre uberettiget anvendelse af forretningshemmeligheder, både før og efter at domstolene har truffet en realitetsafgørelse om sagen, samt hjemmel til erstatning for krænkelser, offentliggørelse af domme for den krænkende parts regning, m.v. Derved får indehaveren et bedre overblik over retsområdet og de værktøjer, der er til rådighed for håndhævelsen og beskyttelsen af forretningshemmeligheden.

Udkastet til lovforslag blev sendt i høring den 6. oktober 2017 med høringsfrist den 3. november 2017 til 237 organisationer, myndigheder mv., ligesom høringen har været tilgængelig på www.hoeringsportalen.dk.

Der er modtaget høringssvar fra 47 organisationer, myndigheder mv. Heraf er der modtaget 17 bemærkninger til udkastet til lovforslag.

De væsentligste bemærkninger fra de hørte parter til de enkelte emner i lovforslaget gennemgås og kommenteres nedenfor.

2. Generelle bemærkninger

Flere af høringssvarene indeholder en tilkendegivelse af, at man tilslutter sig implementeringen af direktivet i en ny hovedlov og finder det hensigtsmæssigt, med en definition af begrebet "forretningshemmelighed" samt juridiske redskaber til at stoppe brugen af en forretningshemmelighed som følge af en ulovlig erhvervelse.

De indkomne høringssvar viser tillige, at der generelt er opbakning til lovforslaget, og den direktivnære implementering hilses velkommen, da det bemærkes, at der er behov for gode og ensartede rammer for beskyttelsen af forretningshemmeligheder. Navnlig den danske erhvervssektor, herunder Dansk Erhverv, Dansk Industri, Landbrug og Fødevarer samt Dansk Detail, ser positivt på lovforslaget.

Derimod har flere brancheorganisationer, navnlig Advokatrådet og Danske Advokater, fremsat kritiske bemærkninger om, at retsplejelovens regler for bevissikring ikke er medtaget i lovforslaget. Visse høringssvar, herunder fra Dansk Journalistforbund og Institutet for Menneskerettigheder, henviser til nødvendigheden af en balance mellem beskyttelsen af forretningshemmeligheder og frihedsrettighederne, mens andre, herunder LO og FTF, henviser til hensynet mellem forretningshemmelighedshaverens og lønmodtagernes interesse.

De konkrete bemærkninger behandles under punkt 2 nedenfor.

LO og FTF støtter forslaget om, at beskyttelsen af de tillidsvalgte er implementeret i lovens § 5, og at grænsefladerne op til ansættelsesretten synes opretholdt. Omvendt finder LO og FTF, at balancen mellem hensynet til henholdsvis forretningshemmelighedshaverens og lønmodtagernes interesse ikke synes afspejlet i lovforslaget, da forretningshemmelighedshaverens interesse er implementeret ganske direktivnært, mens bestemmelserne, der beskytter lønmodtagerinteresser, er henvist til lovens bemærkninger. LO og FTF bemærker tillige, at markedsføringslovens § 23, stk. 2, ikke er videreført med lovforslaget, og at direktivets bestemmelse

om beskyttelse mod åbenbart grundløse søgsmål ikke bliver implementeret korrekt, da denne ikke er indskrevet i loven. De finder endvidere, at lovens §§ 8, stk. 3, og 12, stk. 2, ikke levner plads for en sideløbende aftaleretlig regulering.

Sø- og Handelsretten støtter lovforslaget og tiltræder forslaget om, at Sø- og Handelsretten tillægges saglig kompetence til også at omfatte civile retssager efter lov om forretningshemmeligheder. Sø- og Handelsretten bemærker i den forbindelse, at den ser frem til at behandle disse sager, der er af stor praktisk betydning for erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter.

Novozymes finder, at bemærkningerne til lovforslagets § 3 om, hvornår ”reverse engineering” kan anses for lovligt, må anses for at være en overimplementering af direktivet, samt at bemærkningen vedr. intellektuelle ejendomsrettigheder er vildledende.

Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FIR) støtter hovedlinjerne i lovforslaget og finder det både fornuftigt og rigtigt at implementere direktivet ved en ny hovedlov. Det er deres samlede vurdering, at lovforslaget fremmer kendskabet til samt mulighederne for at opnå retsbeskyttelse af forretningshemmeligheder. FIR har dog flere kommentarer til de enkelte bestemmelser i lovforslaget og deler bl.a. Novozymes synspunkt vedr. ”reverse engineering”, da de ligeledes finder bemærkningerne til lovforslagets § 3 for at være en overimplementering af direktivet. FIR anbefaler, at retsplejelovens regler for bevissikring ligeledes burde finde anvendelse for lov om forretningshemmeligheder, da det i praksis ofte er vanskeligt at sikre bevis for et eventuelt misbrug.

Danske Medier er enig i behovet for gode og ensartede rammer for beskyttelsen af forretningshemmeligheder og finder det hensigtsmæssigt at implementere direktivet om forretningshemmeligheder i en ny hovedlov. Danske Medier kan dog ikke tilslutte sig, at direktivets art. 5 a og b ikke fremgår direkte i lovforslaget, hvilket de udtrykkeligt burde for at sikre en tekstnær implementering af direktivet og en klar afgrænsning af lovforslagets rækkevidde.

Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP) hilser den internationale harmonisering af området og den nye hovedlov velkommen. DIP ønsker ligeledes, at retsplejelovens regler for bevissikring skal kunne benyttes ved lov om forretningshemmeligheder, og at søgsmålsfristen i lovforslaget burde være underlagt de almindelige forældelsesregler. I den forbindelse finder DIP, at bemærkninger i lovforslagets § 3 vedr. ”reverse engineering” ikke er i overensstemmelse med direktivet. DIP noterer med glæde, at sager efter lov om forretningshemmelig-

heder kan anlægges ved SØ- og Handelsretten men så gerne, at disse sager blev koncentreret hertil.

Institut for Menneskerettigheder finder sammenfattende, at der bør ind sættes en bestemmelse om, at foranstaltninger mv. til beskyttelse af forretningshemmeligheder ikke kan iværksættes, hvis den påståede erhvervelse, brug eller videregivelse af forretningshemmeligheden finder sted i forbindelse med udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed, herunder respekten for mediefrihed og mediernes pluralisme.

Dansk Erhverv, Dansk Industri og Landbrug & Fødevarer (DE, DI og LF) finder det glædeligt, at direktivet implementeres ved ny hovedlov med en direktivnær definition af begrebet ”forretningshemmelighed”, samt redegørelse for, hvornår der foreligger en ulovlig erhvervelse, brug eller videregivelse. DE, DI og LF støtter overordnet bestemmelserne i lovforslaget men finder, at bemærkningerne til § 3 vedr. ”reverse engineering” ikke synes konform med direktivet, samt at retsplejelovens regler for bevissikring burde kunne anvendes i samspil med lovforslaget. Lovforslagets bestemmelser vedr. søgsmålsfrist, (midlertidige) forbud og påbud, sanktioner, erstatning samt erstatning anbefales ligeledes at blive justeret, så de kommer mere på linje med direktivet.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) kan støtte lovforslaget for så vidt angår de dele, der berører arbejdsmarkedets og ansættelsesretlige forhold. DA er enig i den valgte balance for minimumsimplementeringen og bemærker alene, at definitionen af, hvad der forstås ved kollektiv aftale, burde formuleres således, at denne ligger tættere på dansk arbejdsretlig teori og praksis.

Advokatrådet finder, at realiseringen af direktivets formål om beskyttelse af forretningshemmeligheder bl.a. er afhængig af, at rettighedshavere i praksis har en reel og effektiv adgang til håndhævelse. Advokatrådet finder således, at reglerne i retsplejeloven burde kunne anvendes i samspil med lov om forretningshemmeligheder på baggrund af hensynet til rettighedshaverens retssikkerhed i situationer, hvor rettighedshaver kan sandsynliggøre, at der foreligger et misbrug af dennes forretningshemmelighed.

Dansk Magisterforening finder, at hensynene, der udspringer af direktivets art. 5, burde fremgå direkte i loven, således at foranstaltninger mv. til beskyttelse af forretningshemmeligheder ikke kan iværksættes, såfremt videregivelsen tjener en almen, offentlig interesse, der overstiger rettighedshaverens hensyn, hvori de omfattede oplysninger ikke med rimelighed kunne tilvejebringes på anden måde.

Dansk Journalistforbund (DJ) tilslutter sig ønsket om at samle bestemmelserne om forretningshemmeligheder i en ny hovedlov og en tekstnær implementering af direktivet. DJ finder på linje med Dansk Magisterforening og Institut for Menneskerettigheder, at hensynene, der udspringer af direktivets art. 5, burde fremgå direkte af loven. DJ bemærker tillige, at lovforslaget burde suppleres med en henvisning til retsplejelovens regler om kildebeskyttelse.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) finder ligeledes, at direktivet skal implementeres direktivnært. FA bemærker, at der bør anvendes enslydende begreber for lønmodtagere, samt at lovforslaget ikke bør få betydning for allerede eksisterende kollektive aftaler og eksisterende ansættelsesklausuler. Der opfordres tillige til, at der anvendes den almindeligt anerkendte definition af en kollektiv overenskomst.

Løje, Arnesen & Meedom finder på linje med Advokatrådet, at rettighedshaverens retssikkerhed i praksis afhænger af en reel og effektiv adgang til håndhævelse. De finder således, at reglerne i retsplejeloven burde kunne anvendes i samspil med lov om forretningshemmeligheder i situationer, hvor rettighedshaver kan sandsynliggøre, at der foreligger et misbrug af dennes forretningshemmelighed. Det bemærkes tillige, at dette er en nødvendighed for at overholde den internationale immaterialretlige ”TRIPS-aftale”, der følger af Danmarks medlemskab af WTO.

Datatilsynet finder, at offentliggørelse af oplysninger om strafbare forhold er en meget indgribende form for behandling, hvorfor rettens vurdering heraf nøje bør overvejes i forhold til retshåndhævelsesloven, retshåndhævelsesdirektivet, persondataloven og databeskyttelsesdirektivet, særligt i hvilket omfang en sådan offentliggørelse skal kunne ske, og i hvilket omfang der skal ske sletning eller anonymisering inden offentliggørelse.

Danske Advokater (DA) finder ligeledes, at rettighedshaverens retssikkerhed i praksis afhænger af en reel og effektiv adgang til håndhævelse med en realiserbar mulighed for at kunne løfte deres bevisbyrde. DA finder således, at reglerne i retsplejeloven burde kunne anvendes i samspil med lov om forretningshemmeligheder i situationer, hvor rettighedshaver kan sandsynliggøre, at der foreligger en krænkelse af dennes forretningshemmelighed.

Rigsadvokaten finder, at det med klarhed og præcision bør tydeliggøres, hvordan begrebet ”redelig erhvervspraksis”, der er overført fra markedsføringsloven, skal forstås, hvis en overtrædelse efter lovforslagets § 4, stk. 1, nr. 2 skal kunne straffes.

Kommentar

Med det foreliggende lovforslag implementeres direktivet om forretningshemmeligheder. I den forbindelse har Erhvervsministeriet fundet det hensigtsmæssigt at oprette en ny hovedlov, der i vidt omfang samler den danske regulering på området. Herved bliver det nemmere at få overblik over reglerne for beskyttelsen af forretningshemmeligheder. Den offentlige høring viser, at dette initiativ hilses velkommen.

Formålet med lovforslaget er at styrke beskyttelsen af forretningshemmeligheder og skabe ensartede rammevilkår for erhvervslivet på tværs af EU. Der er derfor lagt vægt på ensartet og tekstnær implementering, så danske virksomheder er bedst muligt stillet på nationalt og europæisk plan.

De indkomne høringssvar viser, at der er opbakning til, at implementeringen sker så tekstnært som muligt, ligesom der er opbakning til, at lovforslaget sætter klare regler for, hvornår der foreligger en krænkelse af en forretningshemmelighed, samt hvordan en forretningshemmelighed skal defineres.

Derimod er der modtaget konkrete ønsker og bemærkninger om, at flere af lovforslagets bestemmelser bør præciseres yderligere for, at lovforslaget fremstår så direktivnært som muligt. Disse konkrete ønsker behandles nedenfor.

Behovet for beskyttelsen af forretningshemmeligheder udspringer af, at virksomheder udvikler og råder over information med kommerciel værdi, som ofte hemmeligholdes for at skabe konkurrencefordele. Forretningshemmelighederne kan have stor økonomisk værdi for de enkelte virksomheder, og der er i dag store forskelle på medlemsstaternes regler om beskyttelse af forretningshemmeligheder. De nuværende forskelligartede regler i EU's medlemslande gør det vanskeligt for erhvervslivet at få overblik over, hvordan deres forretningshemmeligheder er beskyttet og kan håndhæves. Ved at gøre brug af en tekstnær implementering med klare og tydelige retsregler, vil forslaget give mulighed for, at virksomhederne kan få et bedre grundlag for beskyttelsen og håndhævelsen af deres forretningshemmeligheder.

3. Bemærkninger til konkrete emner

Kommentering af konkrete bemærkninger til lovforslaget vil ske med udgangspunkt i nedenstående opdeling:

3.1. Bemærkninger i forhold til markedsføringslovens bestemmelser.

3.2. Bemærkninger vedr. informations- og ytringsfriheden samt samfundets interesser.

3.3. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i lovforslaget

3.3.1. Lovforslagets § 2

3.3.2. Lovforslagets § 3

3.3.3. Lovforslagets § 4

3.3.3.1. Bemærkninger fra organisationer på lønmodtagersiden

3.3.3.2. Bemærkninger fra organisationer på arbejdsgiversiden

3.3.3.2.1. Bemærkninger fra DA

3.3.3.2.2. Bemærkninger fra FA

3.1. Bemærkninger i forhold til markedsføringsloven

FIR bemærker, at det fremgår af lovbemærkningerne, at markedsføringslovens § 3 om god markedsføringsskik og § 4 om god erhvervsskik kan anvendes i samspil med lov om forretningshemmeligheder. FIR mener, at de situationer, hvor et sådant kan finde sted, bør uddybes i bemærkningerne.

LO og FTF bemærker, at ”forældelsesfristen” i markedsføringsloven ikke er medtaget i lovforslagets § 4. LO og FTF finder, at dette er en væsentlig forringelse af lønmodtagernes beskyttelse mod strafferetlige sanktioner, som ikke synes begrundet i direktivet, idet det forudsættes i direktivets art. 8, at forældelsesfrister vedtages nationalt, idet disse ikke må have en varighed over 6 år.

DI, DE, og Landbrug & Fødevarer støtter den tekstnære implementering i af direktivet i den foreslåede § 4, der samtidigt indebærer en tilfredsstillende videreførelse af den nuværende bestemmelse i markedsføringslovens § 23, stk. 2. DE, DI og Landbrug & Fødevarer bemærker videre, at det af de almindelige bemærkninger fremgår, at intentionen er at opretholde sondringen mellem strafferetlige sanktioner mod personer indefra og udefra virksomheden, men at denne sondring ikke fremstår klart, når de foreslåede §§ 4 og 18 sammenholdes med bemærkningerne til den foreslåede § 4.

Kommentar:

Erhvervsministeriet bemærker, at markedsføringslovens generalklausul om god skik, jf. lovens §§ 3 og 4, anvendes i dag i samspil med lovens øvrige bestemmelser, herunder den gældende § 23 om erhvervshemmeligheder. Det forhold, at ulovlig erhvervelse m.v. af forretningshemmeligheder fremover reguleres i den foreslåede lov om forretningshemmeligheder, fremfor i markedsføringsloven, ændrer ikke på, at markedsføringslovens §§ 3 og 4 fortsat kan anvendes i samspil med reguleringen af området.

Markedsføringslovens regler om god skik anvendes sædvanligt i samspil med anden lovgivning, fx varemærkeretten.

Efter markedsføringslovens § 23, stk. 2, må den, der på retmæssig måde har fået kendskab til en erhvervshemmelighed ikke ubeføjet videregive eller viderebringe erhvervshemmeligheden. Forbuddet gælder i 3 år efter tjenesteforholdets ophør.

Den 3-årige frist i markedsføringslovens § 23, stk. 2 er en national regel, og en sådan regel genfindes ikke i direktivet.

Erhvervsministeriet mener, at de almindelige strafferetlige forældelsesregler som udgangspunkt bør finde anvendelse for overtrædelser af lovgivning i Danmark, også for lov om forretningshemmeligheder, idet der ikke ses at være et særskilt behov for særlige forældelsesregler på dette område.

Direktivets formål er at beskytte forretningshemmeligheder. På den baggrund ønsker Erhvervsministeriet ikke i lov om forretningshemmeligheder at have nationale bestemmelser med en kortere forældelsesfrist end de almindeligt gældende forældelsesfrister. Efter direktivet skal det anses som en ulovlig handling, når en nuværende eller forhenværende medarbejder viderebringer eller benytter en forretningshemmelighed i strid med direktivets art. 4. Derudover skal det efter direktivet sikres, at virksomheden i den situation kan benytte sig af retsmidlerne i direktivet. Det følger derimod ikke af direktivet, at det kan tillades medarbejdere at anvende forretningshemmeligheder efter 3 år.

Den almindeligt gældende strafferetlige forældelsesfrist vil for overtrædelse af den foreslåede § 4 være 5 år. Den civilretslige forældelsesfrist er efter direktivet 6 år.

Med hensyn til strafsanktioneringen af den foreslåede § 4, fremgår det af de specielle bemærkninger til § 4, at strafferetligt er det alene misbrug af erhvervshemmeligheder med lovlig adgang til virksomheden, der er omfattet af den foreslåede § 18 om sanktionering af § 4. Endvidere fremgår det af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 18, at bestemmelsen alene finder anvendelse for personer, der står i tjeneste- eller samarbejdsforhold til virksomheden eller udfører et hverv for denne.

3.2. Bemærkninger vedr. ytrings- og informationsfrihed samt samfundets interesser.

Dansk Journalistforbund, Dansk Magisterforening, Institut for Menneskerettigheder og Danske Medier bemærker, at der bør indsættes en bestemmelse om, at foranstaltninger m.v. til beskyttelse af forretningshemmelig-

heder ikke kan iværksættes, hvis den påståede erhvervelse, brug eller videregivelse af forretningshemmeligheden finder sted i forbindelse med udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed, herunder respekten for mediefrihed og mediernes pluralisme samt beskyttelsen af den almene offentlige interesse.

Kommentar:

Det er Erhvervsministeriets vurdering, at det for at fjerne eventuel tvivl om lovens anvendelsesområde bør præciseres i selve lovteksten, at en anmodning om foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal afvises, hvis en sådan anmodning sker for at udøve informations- og ytringsfriheden, herunder respekt for mediefrihed og mediernes pluralisme, eller hvis sådan en anmodning sker for at afdække forseelser, uregelmæssigheder eller ulovlige aktiviteter, såfremt dette fandt sted med henblik på at beskytte den almene offentlige interesse.

3.3. Bemærkninger vedr. de enkelte bestemmelser i lovforslaget

3.3.1. Bemærkninger vedr. lovforslagets § 2

DIP bemærker, at tjenesteydelser ikke som sådan er omfattet blandt krænkende varer i § 2, stk. 4, hvilket de finder uheldigt, da en ikke uvæsentlig del af en vares værdi ofte ligger i netop service-delen.

Kommentar:

Erhvervsministeriet bemærker, at lovforslaget er et udtryk for en tekstnær implementering af direktivet. Definitionen af hvad der udgør en forretningshemmelighed i direktivets artikel 2, er derfor implementeret direkte i lovforslaget. Det bemærkes endvidere, at det af præambelbetragtning nr. 14 fremgår, at det er vigtigt at vedtage en ensartet definition af forretningshemmeligheder uden at begrænse den genstand, som skal beskyttes mod uretmæssig tilegnelse.

3.3.2. Lovforslagets § 3

DE, DI, DIP, FIR, Landbrug & Fødevarer og Novozymes bemærker, at det fremgår af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 3, at der kan være tilfælde, hvor reverse engineering ikke falder under anvendelsesområde for den foreslåede § 3. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor der kræves noget ekstraordinært for at finde frem til den pågældende information. Det vil sige, at den analyse, der foretages ved reverse engineering, skal være forholdsvis ligetil.

DE, DI, DIP, FIR, Landbrug & Fødevarer og Novozymes er af den opfattelse, at dette er en overimplementering af direktivet. Om reverse engine-

ering er i strid med loven bør ikke afhænge af, om analysemetoden kan karakteriseres som ”forholdsvis ligetil”.

DE, DI, DIP, FIR, Landbrug & Fødevarer bemærker endvidere, at både de almindelige og de specielle bemærkninger til den foreslåede § 3 beskriver lovlig erhvervelse, brug eller videregivelse, mens selve bestemmelsen, i overensstemmelse med direktivets ordlyd, alene taler om lovlig erhvervelse.

Bemærkninger til den foreslåede § 3 bør derfor ensrettes med ordlyden af bestemmelsen.

Novozymes bemærker endvidere, at det fremgår af bemærkningerne, at lovgivningen om intellektuelle ejendomsrettigheder kan begrænse adgangen til at undersøge eller udnytte viden opnået via et produkt.

Novozymes finder, at dette er en vildledende kommentar, hvis det blot betyder, at selve analysemetoden kan være genstand for patentbeskyttelse.

Kommentar:

Erhvervsministeriet er enig i, at det ikke skal afhænge af analysemetoden, om reverse engineering er tilladt, og at formuleringen, om at lovgivningen om intellektuelle ejendomsrettigheder kan begrænse adgangen til at undersøge et produkt, er misvisende

Erhvervsministeriet er endvidere enig i, at bemærkningerne til den foreslåede § 3 skal ensrettes med bestemmelsens, og direktivets, ordlyd, således at bemærkningerne alene omhandler lovlig erhvervelse.

Bemærkningerne til den foreslåede § 3 vil derfor blive rettet, så det ikke længere fremgår, at analysemetoden er afgørende for, om reverse engineering er tilladt, ligesom det vil blive udeladt af bemærkningerne, at intellektuelle ejendomsrettigheder kan begrænse adgangen til at undersøge et produkt.

Endvidere vil bemærkninger til den foreslåede § 3 blive rettet, så de er i overensstemmelse med ordlyden af bestemmelsen, der alene omhandler lovlig erhvervelse af forretningshemmeligheder.

3.3.3 Lovforslagets § 4

3.3.3.1. Bemærkninger fra organisationer på lønmodtagersiden

LO og FTF har afgivet fælles høringssvar. LO og FTF bemærker, at direktivet søger at skabe en rimelig balance mellem hensynet til forret-

ningshemmelighedshaverens interesse og lønmodtagerens interesse i fri mobilitet og udnyttelse af deres kompetencer.

Den balance finder LO og FTF ikke er tilstrækkeligt afspejlet i lovforslaget, særligt henset til at bestemmelser, der beskytter forretningshemmelighedshavers interesse er implementeret direktivnært, hvor de bestemmelser, som beskytter lønmodtagernes interesser, er implementeret via bemærkningerne til loven. LO og FTF påpeger, at hvis denne balancen skal afspejles i loven, bør direktivets art. 1, stk. 3 om, at lønmodtagermobilitet ikke må begrænses, implementeres i lovtæksten som nyt stk. 2 i lovens § 1.

LO og FTF bemærker i øvrigt, at de er tilfredse med beskyttelsen af tillidsvalgte repræsentanter er implementeret ved lovens § 5, og at forholdet til ansættelsesklausuloven bevares.

Kommentar:

LO og FTF ønsker, at direktivets art. 1, stk. 3, skal implementeres direkte i lovtæksten via et nyt stk. 2 til § 1. Beskæftigelsesministeriet bemærker hertil, at stk. 2 og stk. 3 i direktivets artikel 1, herunder retten til udøvelse af yringsfriheden, lovlig videregivelse af forretningshemmeligheder til myndigheder mv. og arbejdsmarkedets parter ret til at indgå kollektiver overenskomster, samt at arbejdstagerens mobilitet ikke må begrænses, har karakter af grundlæggende rettigheder, som i udgangspunktet skal respekteres, og der er således ikke grund til, at disse nævnes udtrykkeligt i lovforslagets § 1. Rettighederne fremgår af bemærkningerne til lovforslagets afsnit 2.2. om anvendelsesområdet.

3.3.3.2. Bemærkninger fra organisationer på arbejdsgiversiden

3.3.3.2.1. Bemærkninger fra DA (Dansk Arbejdsgiverforening).

DA er enig i lovforslagets balance, hvor der tages udgangspunkt i en tekstnær implementering af direktivet.

DA bemærker, at bemærkningerne til lovforslagets § 1, om hvad der forstås ved en kollektiv aftale, bør præciseres således, at teksten er tættere på de generelt anvendte formuleringer i dansk arbejdsretlig teori og praksis. DA anfører som eksempel definitionen i Hovedaftalen, 2015, side 20 ff.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriets bemærker, at DA's anbefaling af en præcisering i forhold til bemærkningerne til en kollektiv aftale imødekommes.

3.3.3.2.2. Bemærkninger fra FA (Finanssektorens Arbejdsgiverforening)

FA forudsætter, at lovforslaget ikke får betydning for eksisterende kollektive overenskomster, som måtte regulere brugen af forretningshemmeligheder. FA opfordrer til, at dette indskrives i bemærkningerne til lovforslaget.

FA bemærker, at det bør nævnes i bemærkningerne til lovforslaget, at lovforslaget ikke berører ansættelsesklausuler indgået inden ansættelses-klausullovens ikrafttrædelse.

FA foreslår, at der anvendes en anden definition af en kollektiv overenskomst end den, som fremgår af lovforslaget. FA foreslår definitionen i Jens Kristiansens "Den kollektive arbejdsret", 3. udg. 2014, s. 160-161.

FA bemærker tillige, at begreberne "ansat(te)", "lønmodtager(e)" og "arbejdstager(e)" anvendes synonymt. FA foreslår, at der anvendes et enslydende lønmodtagerbegreb for at undgå forvirring.

Kommentar:

FA ønsker, at det skal fremgå af lovforslaget, at lovforslaget ikke får betydning for allerede indgåede overenskomster. Beskæftigelsesministeriet bemærker hertil, at direktivet ikke giver mulighed herfor, hvorfor det ikke medtages i lovforslaget. Hvorvidt nærværende lovforslag medfører behov for ændring af eksisterende overenskomster vil være op til overenskomst-parterne at vurdere. Det bemærkes, at der i forhold til overenskomster også altid skal ske en EU-konform fortolkning.

FA ønsker, at det skal fremgå af lovforslaget, at ansættelsesklausuler indgået inden ansættelsesklausullovens ikrafttræden ikke berøres af lovforslaget. Beskæftigelsesministeriet bemærker, at det fremgår af præambelbetragtning nr. 13 til direktivet, at "Det er heller ikke meningen, at direktivet skal berøre muligheden for at indgå aftaler mellem arbejdsgivere og arbejdstagere om ikke at konkurrere i overensstemmelse med gældende ret." Det betyder, at ansættelsesklausuler indgået i overensstemmelse med gældende dansk ret kan opretholdes. Dette er tilføjet i lovforslaget under de specielle bemærkninger til § 1.

FA foreslår, at der anvendes et enslydende lønmodtagerbegreb. Det er Erhvervsministeriets opfattelse, at et enslydende lønmodtagerbegreb, herunder direktivets arbejdstagerbegreb, ikke kan anvendes konsekvent i hele lovforslaget, da begreberne "ansat(te)" og "lønmodtager(e)" udgør eller indgår i faste begreber inden for andre retsområder.

4. Oversigt over hørte organisationer, myndigheder m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden 6. oktober - 3. november 2017 været sendt i høring hos nedenstående myndigheder og organisationer mv.,

ligesom det har ligget offentligt tilgængeligt på len www.hoeringer.dk. Lovforslaget er sendt til følgende:

3F Fagligt Fælles Forbund, Accura Advokatpartnerselskab, ADIPA, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne (AC), Alkohol og Samfund, Amagerforbrænding, AMGROS, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arriva Tog, Asfaltindustrien, Autobranchen Danmark, Awapatent, Banedanmark, Bech-Bruun Advokatfirma, Begravelse Danmark, Bilbranchen, Bryggeriforeningen, Budde Schou A/S, Business Danmark, Byggesocietetet, Bygherreforeningen, Børnerådet, Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark (CAD), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Chas. Hude A/S, Clean Clothes Campaign, CO-Industri, Copenhagen Business School (CBS), Danmarks Automobilforhandler Forening (DAF), Danmarks Aktive Forbrugere, Danmarks Almene Boliger, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Eksportråd, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fothandler Forening, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Skohandler Forening, Danmarks Sportshandler-Forening, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Affaldsforening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Bilbrancheråd, Dansk Byggeri, Dansk Dagligvareleverandør Forening, Dansk Detail, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Energi Gas, Dansk Erhverv, Dansk Fagpresse, Dansk Fjernvarme, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP), Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Dansk Industri, Dansk Inkasso Brancheforening, Dansk Journalistforbund, Dansk Kredit Råd, Dansk Kørelærer-Union, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Magasin- presse Udgiverforening, Dansk Markedsføring, Dansk Marketing Forum, Dansk Opfinderforening, Dansk Postordre handel, Dansk Skovforening, Dansk Tandlægeforening, Dansk Tandplejerforening, Dansk Taxi Råd, Dansk Tekstil & Beklædning, Dansk Textil Union, Dansk Transport og Logistik, Danske Advokater, Danske Andelsselskaber, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Bedemænd, Danske Biludlejere, Danske Busvognmænd, Danske Dagblades Forening, Danske Distriktsblade ApS, Danske Fysioterapeuter, Danske Insolvensadvokater, Danske Malermestre, Danske Mediers Forum, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Danske Revisorer, Danske Spil, De Danske Bilimportører, Den Almindelige Danske Lægeforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Dyr lægeforening, Den Danske Fondsmæglerforening, Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi, Grønland, Det Faglige Hus, Det Økologiske Råd, DLA Piper, Dagligvareleverandørerne (DLF), Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, Domstolsstyrelsen, DONG Energy, DSB, De Samvirkende Købmænd (DSK), Ecolabel, Fair Trade, Falck, FDB, Foreningen for Distance og

Internethandel (FDIH), Foreningen af Danske Internet Medier (FDIM), Forenede Danske Motorejere (FDM), FEHA, Ferring Lægemedler A/S, Ferrosan A/S, Finans og Leasing, Finansforbundet, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), FLSmidth, Forbrugerklagenævnet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet TÆNK, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Dagligvare Grossister, Foreningen af Danske Inkassoadvokater, Foreningen af Danske Lokale Ugeaviser, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Politidirektører i Danmark, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse, Forsikring og Pension, Frie Funktionærer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere (GLS-A), GN Store Nord A/S, Gorrissen Federspiel, H. Lundbeck A/S, Haldor Topsøe A/S, Handelshøjskolen – Århus Universitet, HK-Landsklubben, Danmarks Domstole, HORESTA, Horten Advokataktieselskab, Huset Markedsføring, Høiberg A/S, Højesteret, Håndværksrådet, Ingeniørforeningen i Danmark, Inspicos A/S, Investeringsfundsbranchen, IT-Brancheorganisationen, IT-Branche, ITEK, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunernes Landsforening (KL), Kreativitet og Kommunikation, Kristelig Arbejdsgiverforening (KA), Kristelig Fagbevægelse (Krifa), Kromann Reumert, Kvinderådet, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen af statsaut. Fodterapeuter, Landsorganisationen i Danmark (LO), Larsen & Birkeholm A/S, Lederne, LEO Pharma Nordic, Liberale Erhvervs Råd, Lind Cadovius Advokataktieselskab, Lokale Pengeinstitutter, Lægemedelindustriforeningen (LIF), Løje, Arnesen & Meedom Advokatpartnerselskab, MAQS Law Firm, Metroselskabet, Midttrafik, Møbelhandlerne Centralforening, NJORD, Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S, Nærbutikkernes Landsforening, Opfinderforeningen.dk, Parcelhusejernes Landsforening, Patent Nord ApS, Patentgruppen, Plesner, Plougmann & Vingtoft A/S, Praktiserende Tandlægers Organisation, Procesbevillingsnævnet, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Roskilde, Præsidenten for Retten i Aalborg, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Radio- og tv-nævnet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Samfundsansvar, Sex og Samfund, Statens og Kommunernes Indkøbsservice, Syddansk Universitet, Sydtrafik, Sø- og Handelsretten, Søsportens Brancheorganisation, TEKNIQ, Teknologisk Institut, Telekommunikationsindustrien i Danmark, Tinglysningsretten, TV 2 DANMARK A/S, TV Danmark A/S, Udenrigs- og Erhvervsministeriet, Færøerne, Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde, Vestre Landsret, Vin og Spiritus Organisation i Danmark (V.S.O.D.), Zacco

Danmark, Østre Landsret, Aalborg Universitet, Aarhus Retshjælp, Aarhus Universitet.

5. Følgende organisationer, myndigheder mv. har haft bemærkninger til lovforslaget:

Advokatrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Landbrug & Fødevarer, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP), Dansk Journalistforbund, Dansk Magisterforening, Danske Advokater, Danske Medier, Datatilsynet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FIR), Institut for Menneskerettigheder, LO og FTF, Løje, Arnesen & Meedom, Novozymes, Rigsadvokaten og Sø- og Handelsretten.